

ZÁPIS: Implementace synergií (*European Research & Innovation Days*)

Datum:	24. června 2021
Místo konání:	<i>Online</i>
Program:	Záznam z akce
Zapsal/a:	<i>Bára Sobotková, junior konzultant pro vzdělávání</i>

Během semináře na téma implementace synergií byly ve stručnosti představeny **nové příležitosti pro synergie mezi kohezní politikou a programem *Horizont Evropa*** (HEU) v kontextu nového *Evropského výzkumného prostoru* (ERA). Seminář se konal v rámci *European Research and Innovation Days 2021*.

Magda de Carli (GŘ RTD) na úvod připomněla, že synergie mezi strukturálními fondy a *Horizontem Evropa* jsou důležité pro maximalizaci společenského dopadu investic v oblasti výzkumu a inovací. Synergie patří v novém programovém období mezi strategické a politické priority, proto byly zohledněny také na programové a operační úrovni – jak HEU, tak strukturální fondy byly navrhovány tak, aby byly co nejvíce otevřené synergiím, a jejich implementace byla tím pádem co nejjednodušší. Ačkoli mají oba programy své vlastní cíle, důležité je, že sdílí společnou vizi: chtějí přispět k zelené a digitální transformaci, k řešení klimatických výzev a obnově po pandemii a v neposlední řadě rozvíjet novou průmyslovou strategii Evropy.

Na programové úrovni je maximální snaha o to, aby byl HEU navržen v souladu se strukturálními fondy, zejména Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) a Evropský sociální fond (ESF+). Možnosti synergií s ostatními programy jsou popsány v nařízení k HEU (*Annexe IV*).

V tomto programovém období budou pokračovat základní **typy synergií**, na které už jsou žadatelé zvyklí:

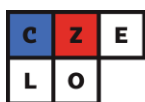
- *Upstream synergie*: nejznámější způsob interakce mezi programy (např. vybudování kapacit prostřednictvím EFRR/ESF+, na které navazuje HEU projekt)
- *Downstream synergie*: pokud je HEU projekt úspěšný, může v následující fázi získat další podporu prostřednictvím ESF+, Fondu soudržnosti (FS) či EFRR (tzv. *demonstrators*)
- *Paralelní synergie*: doplňkové nezávislé akce

Nově byla připravena půda pro další typy synergií, u nichž je mnohem větší potřeba kompatibilních programových pravidel. Jedná se o tyto **klíčové novinky**:

- *Pečeť excelence (SoE)* – podpora pro vynikající výzkumné projekty, které z důvodu nedostatečného rozpočtu není možné financovat přímo z HEU
- *Evropská partnerství* – příležitost pro členské státy (ČS) a regiony získat podporu pro partnerství prostřednictvím strukturálních fondů, když se za jiných podmínek nemohly zapojit (tzn. využití EFRR jakožto zdroje národního příspěvku do HEU partnerství).
- *Transfery mezi fondy* – flexibilnější nastavení využívání nástrojů EU, a zároveň podpora a edukativní aspekt pro malé a střední podniky (MSP) připojující se do HEU

HEU a EFRR: spolupráce pro inovace

Cíle a priority těchto programů se protínají, což je pro budování synergií zásadní. Oba např. podporují budování a posilování výzkumných kapacit, zavádění inovativních technologií a investice do výzkumu, EFRR zdůrazňuje také rozvoj dovedností pro chytrou specializaci. Každý program má samozřejmě své cíle a pravidla, které je potřeba respektovat – je tedy důležité se při přípravě (a plánování synergií) soustředit na to, aby projekt odpovídal prioritám obou programů.

Monika Zsigri (GŘ REGIO) blíže představila výše zmíněné praktické příklady synergií a **Bernhard von Wendland** (GŘ RTD) doplnil informace o pravidlech veřejné podpory (*state aid rules*).

1) Pečeť excelence (iniciativa z r. 2015)

Pečeť excelence (SoE) obdrží projekty podané v rámci HEU, které experti vyhodnotili jako excelentní – zasluhují si tedy financování, ale bohužel na ně nevyšel rozpočet HEU. Tento problém by měla řešit právě SoE, jejíž cílem je zviditelnit a podpořit (zejména regionální) projekty s velkým potenciálním dopadem na lokální úroveň. Tyto projekty by mohly obdržet finance z EFRR či ESF+ přímo, bez nutnosti další evaluace. Samozřejmě je potřeba dodržet CPR pravidla (*Common Provisions Regulation*).

Ve vztahu k synergiím je potřeba nastavit pravidla veřejné podpory, jelikož EFRR a ESF+ jsou státními zdroji, takže podléhají národním pravidlům. Momentálně se připravuje upravené znění obecného nařízení Evropské komise (EK) o blokových výjimkách (*Global Block Exemption Regulation*), zveřejněno by mělo být v červenci tohoto roku. Nařízení umožňuje využít v určitých případech veřejnou podporu bez konzultace s EK a jeho budoucí podoba by měla zjednodušit možnosti synergií. Výhodou bude především automatická autorizace veřejné podpory pro projekty se SoE ze strany EK – ČS tedy nebudou muset o procesu informovat EK, ale mohou rovnou přejít k implementaci. Další výhodou je, že ČS nemusí znovu hodnotit způsobilost projektů (vše už totiž bylo vyhodnoceno na úrovni HEU), řídicí authority by však měly zkontrolovat, zda projekt odpovídá prioritám a cílům kohezní politiky. Konkrétní podmínky (např. možnost nahradit HEU veřejnou podporou až do výše 2,5 milionů eur/projekt/MSP), jsou vysvětleny v [prezentaci](#).

2) Transfery mezi fondy

Tato novinka umožňuje přesouvat část zdrojů kohezní politiky do HEU. Jedná se o nejjednodušší způsob, jak dosáhnout synergií. ČS může požádat o přesun až 5 % původního národního rozpočtu každého strukturálního fondu do jakéhokoli jiného EU fondu nebo nástroje se sdíleným, přímým nebo nepřímým řízením. Jedná se o celkem 10 různých programů EU, včetně HEU, kam mohou být zdroje takto převedeny, přičemž po transferu se na ně vztahují pravidla „přijímajícího“ programu. Možnost transferů by měla pomoci zejména méně rozvinutým regionům a usnadnit jim zapojení do HEU. EK má také možnost vznést k transferům námitky a v případě nevyčerpání národních zdrojů může dojít i ke zpětnému transferu do původního fondu.

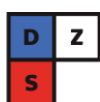
ČS (příp. regiony) se mohou rozhodnout, do jaké části HEU chtějí zdroje přesunout – momentálně se však jako ideální „příjemci“ jeví schémata s jedním příjemcem (EIC, MSCA). Po přesunu zdrojů do HEU budou využity k financování projektových žádostí, které byly hodnoceny pozitivně, ale již na ně nevyšel rozpočet – důležité přitom je, že peníze z konkrétního ČS/regionu budou vždy využity k financování projektů s příjemcem v témže ČS/regionu. Po transferu zdrojů se projekt stává projektem HEU, s čímž souvisí řada pravidel i výhod (např. bude monitorován agenturou, bude mít značku HEU label).

Co se týče veřejné podpory, přesunutá zdroje nepodléhají, za dodržení několika podmínek, pravidlům veřejné podpory. Nejdůležitější podmínkou je, že ČS nerozhoduje o využívání zdrojů – nemá na něj vliv, jelikož hodnocení i výběr příjemců grantu/projektů probíhá na úrovni EU, v souladu s pravidly HEU.

3) Evropská partnerství (a *Teaming* projekty)

Novinkou na programové úrovni je možnost mobilizovat strukturální fondy pro partnerství (např. HEU a EFRR). Nově je tedy možné považovat finanční příspěvek v rámci programů kofinancovaných ze strukturálních fondů (EFRR, ESF+, EZFRV a ENRF) za národní příspěvek participujícího ČS v partnerství. Tahle výhoda by měla být motivovat regionální aktéry, aby se zapojili do HEU.

Pravidla veřejné podpory jsou vymezena podobně jako v předchozích případech – projekty jsou za splnění určitých podmínek automaticky autorizovány EK.

Q&A

Q: Mohou být EFRR a ESF+ využity na podporu HEU *Teaming* projektů?

A: Ano, EFRR a ESF+ mohou být využity na podporu HEU *Teaming* projektů. Na *Teaming* projekty je možné poskytnout komplementární financování, novinkou je, že budou evaluovány komplexně – tedy nejen HEU část, ale i část financovaná z EFRR. Bude zde také nové pravidlo ohledně veřejné podpory, a to, že když EK financuje např. spolupráci univerzit ve vývoji inovativních řešení, ČS mohou přispět národním příspěvkem. O veřejnou podporu se může jednat v případě, že má tento projekt určitý komerční účel. EK naopak nemůže pokrýt budování infrastruktury (laboratoře atp.), pokud nelze vyloučit její komerční využití – v tom případě musí být pokryty z veřejné podpory.

Q: Mohou být EFRR a ESF+ využity na podporu A-grade ERC žádostí?

A: Ano, EFRR a ESF+ mohou být využity na podporu A-grade ERC žádostí. Musí samozřejmě odpovídat prioritám a cílům programu, zejména strategii chytré specializace.

Q: Je možné dělit zmíněných 5 % převáděných zdrojů mezi různé programy?

A: Transfer 5 % může být rozdělen do více programů – např. 3 % pro HEU a 2 % pro DEP.